

Verantwoording Landelijk Bestuur D66

Congres 117
13 mei 2023
Amsterdam

Voorzitter Victor Everhardt

Provinciale Statenverkiezingen

Begin 2023 stond in het teken van de Provinciale Statenverkiezingen. Met als sluitstuk de eerste campagne sinds jaren waar we niet gehinderd werden door beperkende maatregelen. We konden weer echt de straat op. We mochten elkaar weer opzoeken in zaaltjes. Voor een groot deel van onze (nieuwe) leden was dit de eerste keer. We moesten weer campagne voeren zoals in het oude normaal. Dit was soms wennen, maar net zoals elkaar weer een hand geven, wende het snel. D66 koos deze Provinciale Statenverkiezingen weer voor een optimistisch en vooral eerlijk verhaal. Deze tijd vraagt om een politiek die moeilijke keuzes durft te maken. De tijd van pappen, nathouden en vooruitschuiven is voorbij als het aan D66 ligt. Dat is in het belang van alle Nederlanders. Eerlijk is eerlijk, we hadden op meer zetels gehoopt. Maar het resultaat: 5 zetels in de senaat en 32 in de provincies stelt ons in staat om ons verhaal gericht op vooruitgang te blijven vertellen.

Gemeenteraadsverkiezingen

In 2022 vonden de Gemeenteraadsverkiezingen plaats. Waar we in 2018 in totaal 590 zetels wonnen, waren dit er dit jaar 616. De uitslag laat zien dat D66 inmiddels veel meer is dan een partij alleen voor de grote steden. In Brabant en Limburg wonnen we 8 extra zetels, in Noord-Holland leverde we er eentje in. Natuurlijk, zijn er ook verschillen per gemeente. Onze landelijke winst betekent niet dat we in iedere gemeente hebben gewonnen. In sommige gemeenten hadden we het beter willen doen, in vele andere hebben we juist positief verrast. Misschien nog belangrijker we zetten het resultaat om in bestuurskracht. Zo leveren we meer wethouders dan in 2018. Verantwoordelijkheid nemen en lastige keuzes gaan wij nooit uit de weg. D66 wil Nederland vooruitbrengen.

Integriteit, verantwoord gedrag en een veilige vereniging voor iedereen

Een vereniging waarin iedereen meedoet en zich veilig voelt, is en blijft de inzet van het Landelijk Bestuur. In het voorjaar 2022 hebben we een turbulente periode gehad. Voor de vereniging en alle betrokkenen was deze tijd niet prettig. In 2022 hebben we er actief op ingezet dit niet nogmaals mee te maken. Als er zich desondanks problemen voordoen, dan zijn er plekken waar leden terecht kunnen, zoals de vertrouwenspersonen en de Commissie Integriteitsonderzoeken. Een goed en veilig gesprek over verantwoord gedrag blijft daarnaast van groot belang. Het Team Verantwoord Gedrag speelt hier een belangrijke rol in.

Het Team Verantwoord Gedrag (TVG)

Het afgelopen jaar heeft Het Team Verantwoord Gedrag de Grondslagen voor Goed Gedrag geactualiseerd en een herijkte opdracht van het bestuur gekregen. Het team voert nu actief het gesprek in de vereniging. Onder andere individueel met besturen en op regiocongressen en afdelingsvergaderingen. De Grondslagen voor Goed Gedrag, inclusief de Code voor goed gedrag, zijn omarmt door het Landelijk Bestuur. Daarnaast heeft het Congres besloten dat

alle kandidaten voor functies binnen of namens D66 voortaan de Code voor goed gedrag dienen te ondertekenen bij hun kandidatuur.

Vertrouwenspersonen

De vertrouwenspersonen hebben in 2022 een training gekregen van het Landelijk Instituut Vertrouwenspersonen. Daarmee is een volgende stap gezet in het verder uitbouwen en versterken van de vertrouwenspersonen binnen de vereniging.

De Commissie Integriteitsonderzoeken (CIO)

De Commissie Integriteitsonderzoeken (CIO) is sinds januari van start gegaan. De CIO heeft een aantal meldingen ontvangen en heeft daar conform hun protocol vervolg aan gegeven. Momenteel evalueert de commissie haar werkwijze en zullen er aanscherpingen volgen waar nodig.

Evaluatie integriteitshuis

Zoals aangekondigd wordt er een evaluatie van het integriteitshuis uitgevoerd in 2023. De eerste stappen met betrekking tot de evaluatie van het integriteitshuis zijn gezet. Hierbij wordt expliciet gekeken naar de meldstructuur, maar is er ook aandacht voor de preventieve kant. Hiermee geven we gehoor aan de oproep van een aangenomen motie op Congres 115.

Onderdeel van de evaluatie zijn zowel de CIO, het TVG en vertrouwenspersonen alsook bijvoorbeeld de borging van integriteit bij bijvoorbeeld kandidaatstellingen. De evaluatiecommissie onder leiding van Toon van Asseldonk is bezig haar opdracht definitief te maken en begint met de uitvoer van de evaluatie. Het streven is om de evaluatie in het najaar 2023 afgerond te hebben, waarbij de aanbevelingen en de wijze waarop het bestuur daar opvolging aan geeft met de leden wordt gedeeld.

Vereniging & Opleiding | Wietske Veltman

In 2022 is het Strategisch Plan "D66 waar iedereen mee kan doen" vastgesteld. Onderdeel van dit strategisch plan zijn 5 implementatietrajecten. Sinds de vaststelling van het strategisch plan werken we aan de implementatie hiervan. Daarnaast zijn we ook bezig geweest met de voorbereidingen voor de PS en EK-verkiezingen en is er een start gemaakt met de voorbereidingen voor de EP-verkiezingen van 2024.

Provinciale Statenverkiezingen 2023

2022 stond voor een groot deel in het teken van de voorbereidingen voor de Provinciale Statenverkiezingen. Samen met de regio's zijn alle processen vormgegeven en doorlopen om tot kandidatenlijsten te komen en kandidaten op te leiden. Hoewel voorbereidingen voor werving van kandidaten, mede nog door corona, op sommige plekken laat op gang kwamen, is het overal gelukt om tot mooie lijsten te komen. Rondom alle processen is veel ondersteuning geleverd. Vlak na de verkiezing is er een duidingsdag voor de onderhandelingssteams georganiseerd. Ook is er ondersteuning geleverd bij de (proef)indiening van de kandidatenlijsten en is er voor kandidaten een trainingsdag

georganiseerd. Bij alle processen is de hulp van vrijwilligers essentieel. Wij zijn dan ook dankbaar voor de fijne samenwerking met deze vrijwilligers hierin.

Tussen deze processen door liep ook de voorbereiding van de kandidatenlijst voor de Eerste Kamer. Veel afdelingen organiseerde bijeenkomsten voor de lijsttrekkersverkiezing Eerste Kamer. Dit was een positieve campagne.

Academiedag (21 mei 2022 & 5 november 2022)

De organisatie van deze academiedagen vallen onder implementatietraject 'Talentontwikkeling van leden' van het Strategisch Plan D66 2022 – 2026. Het doel van de academiedag is het opleiden van zowel onze politici, als onze vrijwilligers voor een sterkere vereniging. Dit jaar zijn er drie academiedagen georganiseerd, met in totaal ruim 200 deelnemers.

1. In mei heeft de eerste editie plaatsgevonden. Gericht op het opleiden van gemeenteraadsleden en fractievoorzitters van gemeenteraden. Daarbij kwamen onder andere D66 Leiderschap, Onderhandelen, Deep Democracy en debattraining aan bod.
Voor bestuursleden is er een onlineprogramma georganiseerd, speciaal gericht op de competenties die als bestuurder nuttig zijn.
2. In november is een editie gewijd aan bestuursleden in de vereniging. Hierbij is er onder andere aandacht besteed aan gespreksvaardigheden, integriteit, campagne en mediation. Ook waren er diverse inspiratiesessies.

Pilot opleidingsprogramma 'De Nieuwe Lichting'

In het najaar van 2022 startte de pilot van het nieuwe opleidingsprogramma De Nieuwe Lichting, met een doorlooptijd van een half jaar. Het programma is ontwikkeld in opdracht van de Landelijke Talentcommissie en vloeit voort uit twee implementatietrajecten van het Strategisch Plan D66 2022– 2026:

- Talentontwikkeling van leden
- Verbinding van D66 met de samenleving vergroten en verstevigen

Belangrijk doel van dit programma is het scouten en ontwikkelen van D66'ers die de ambitie hebben om binnen 5 jaar door te groeien naar een gezichtsbepalende functie in de partij. Hierbij ligt de focus op maatschappelijke verdieping door middel van stages en de trainingen als omgaan met crises, onderhandelen als een diplomaat, ontwikkelen van persoonlijk leiderschap, campagnevaardigheden en mediawijsheid. Het programma vindt jaarlijks plaats en kent 25 deelnemers.

E-learning platform

In 2021 is het E-learningplatform gelanceerd, met als doel om het opleidingsaanbod te vergroten en breder toegankelijk te maken voor alle leden zodat zij een leven lang kunnen leren. Het aanbod in online trainingsmodules blijft zich uitbreiden. Recentelijk is er een module over diversiteit en inclusie toegevoegd. En een module 'bestuursvaardigheden' is momenteel in ontwikkeling.

[Klik hier om het e-learningplatform te bekijken.](#)

D66 Burgemeesterscommissie

Ondersteunt leden met ambitie voor het ambt in hun oriëntatie- en sollicitatieproces. In 2022 is de commissie uitgebreid van drie naar vier leden. De commissie heeft meerdere gespreksrondes georganiseerd en ruim 25 geïnteresseerden in het ambt van maatwerkadvies voorzien. Ook bekleden meerdere D66'ers voor langere tijd posities als waarnemend burgemeester.

Landelijke Talentencommissie

De Landelijke Talentencommissie is in 2022 druk geweest met advisering rondom de Eerste Kamerverkiezingen. Bij het opstellen van het profiel, scouting en deelname aan de Lijstadviescommissie heeft het Landelijk Bestuur de LTC om advies gevraagd.

Een afvaardiging van de LTC heeft geschreven aan het profiel voor de verkiezingen van het Europees Parlement. De commissie heeft verder adviserend opgetreden bij kandidaten voor functies binnen de vereniging. Op academiedagen zijn er trainingen gesprekstechnieken gegeven om lokale en regionale scouts op te leiden.

Afgelopen jaar is de samenwerking versterkt tussen de LTC en de regionale talentscouts. Samen met de LTC is er een dag voor de talentscouts georganiseerd. Deze stond in het teken van kennismaking en het uitwisselen van ervaringen, uitdagingen en best-practices. Er wordt nu geschreven aan het beleidsplan voor aankomende jaren.

Commissie Impactvolle Maatschappelijke Functies

In 2022 is de commissie IMF opgericht. Deze commissie heeft als doel de positie van D66 in het Maatschappelijk Middenveld te versterken door bijvoorbeeld D66'ers te adviseren in de sollicitatieprocessen richting impactvolle maatschappelijke functies. De commissie zal onder meer netwerktafels op thema's Onderwijs, Zorg en Klimaat organiseren.

Bestuurdersvereniging en alumninetwerk

Samen met de Bestuurdersvereniging is de Politieke Netwerkdag georganiseerd in Utrecht op 4 september 2022. Traditiegetrouw is deze dag dé aftrap voor de politieke vertegenwoordigers van D66. Ook is het startpakket voor nieuwe politici gepubliceerd. Hierin staat alles wat nieuwe politici nodig hebben: van een format van een persbericht tot

uitleg van de Portefeuillenetwerken. In 2022 hebben we Alumni-netwerk gevraagd te helpen bij het organiseren van buddy's en coaches voor nieuwe en zittende politici.

Verenigingsadvies

In een ledenpartij als D66 hebben we helaas soms ook te maken met (mogelijke) issues. Vanuit het Landelijk Bestuur hebben we de vereniging ook het afgelopen jaar ondersteund waar dit speelde. De inzet is hierbij altijd gericht op het doorlopen van zuivere processen en het gesprek met elkaar voeren. We merken dat juist dat gesprek vaak veel opheldert.

We kijken vooruit naar de komende jaren. Het doel is om bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen in 2026 in zoveel mogelijk gemeentes mee te doen. Hiervoor is het Witte-vlekkenplan opgesteld. De komende jaren gaan we, in samenwerking met de regio's, de afdelingen verder versterken zodat deelname aan de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 (wederom) mogelijk wordt. In 2026 willen we in nog meer gemeenten zelfstandig deelnemen aan de verkiezingen dan in 2022.

2022 stond, na de verkiezingen, in het teken van het implementatietraject professionele en bruisende vereniging. We versterken de vereniging zodat iedereen zich welkom voelt en mee kan doen, zoals ook in het implementatietraject Inclusieve vereniging staat beschreven.

Diversiteit & inclusie | Shermin Amiri

In 2022 is het Landelijk Bestuur uitgebreid met een bestuurslid met onder andere de portefeuille Diversiteit en Inclusie. Tijdens dit jaar zijn er vele trainingen Inclusie aangeboden aan D66-afdelingen en regio's in het land. Ook zijn er voorafgaand aan de verkiezingen meerdere bias-trainingen voor lijstadviescommissies en gedeputeerdencommissies georganiseerd. Deze diversiteits- en inclusietrainingen worden nu verder uitgerold over het land. Hierbij wordt er ook aandacht besteed aan het beleggen van de portefeuille diversiteit in inclusie op lokaal niveau.

Ook is de e-learning inclusie live gegaan op het opleidingsplatform.

In december 2022 is het eerste landelijke D&I-event georganiseerd. Dit was een goed bezochte dag die volledig in het teken stond van diversiteit en inclusie. Tijdens deze dag is er veel aandacht besteed aan diverse workshops. Onder andere met als onderwerp integriteit, inclusief beleid en privileges. Ander belangrijk agendapunt was inspiratie via onder andere diverse sprekers. Ook is de eerste D66 Inclusie award (postuum) uitgereikt aan Roy Ristie, die zich lang heeft ingezet voor meer inclusie.

Daarnaast is in 2022 het [Kompas-inclusie](#) gepresenteerd. Aan de hand van dit kompas stimuleren we de gesprekken over inclusie in de vereniging. Mede op basis hiervan worden

de gesprekken in de vereniging vormgegeven. Het Kompas is samengesteld in samenwerking met een groep vrijwilligers uit de vereniging. Tijdens het Congres 115 is hier in een subsessie aandacht aan besteed.

Op het Congres 116 is het Mentorprogramma gepresenteerd. Afgelopen periode is dit vormgegeven, waarbij (nieuwe) leden gekoppeld kunnen worden aan een ervaren mentor. Samen met deze mentor kunnen de ambities binnen de vereniging worden besproken en kan geholpen worden op welke manier deze ambities eventueel waargemaakt kunnen worden. Ook is dit systeem ervoor opgericht dat iedereen die actief wil worden binnen de vereniging, zich welkom voelt om dit te doen.

Thema-afdelingen en netwerken

Netwerken

In 2022 hebben de Netwerken een formele plek in de vereniging gekregen. Hiermee zijn de rechten en plichten in het Huishoudelijk Reglement vastgelegd. Daardoor is het voor de netwerken mogelijk om zich actief met de kerntaak waarvoor het netwerk is opgericht bezig te houden. Voor alle netwerken is het voor elk lid mogelijk om aan te sluiten. Het Landelijk Bestuur stimuleert de netwerken om interessante activiteiten te organiseren, zoals bijvoorbeeld het jaarlijkse - Els Borst Netwerk - het EBN-event.

Thema-afdelingen

Tijdens het Congres 115 is een voorstel om de bestuurlijke verantwoordelijkheden voor thema-afdelingen te vereenvoudigen niet door het congres aangenomen. Thema-afdelingen worden dus nog om een jaarverslag en jaarplan gevraagd. Met de thema-afdelingen voeren we hier gesprekken over, waarbij we ernaar streven dat de thema-afdelingen zich in de activiteiten vooral met inhoudelijke discussie bezig kunnen houden.

Het afgelopen jaar is ook het reguliere overleg met de voorzitters van thema-afdelingen hervat. Belangrijk gespreksonderwerp hierbij is het koppelen van nieuwe voorzitters aan ervaren bestuurders. Door dit buddysysteem kunnen we laagdrempelig, samen met de betrokken vrijwilligers, de thema-afdelingen versterken. Ook worden er tijdens dit overleg tips en tricks uitgewisseld en is het Landelijk Bureau aanwezig om ondersteuningswensen te bespreken. Uitgangspunt hierbij is dat de thema-afdelingen veel onderling zelf met elkaar organiseren.

Politiek secretaris

Nadia Arsieni vervulde deze portefeuille tot februari 2023. In afwachting van vervulling van de vacature en/of het invullen van betaald voorzitterschap waarbij taken van de politiek secretaris mogelijk overgenomen worden, heeft Victor Everhardt de taken rondom het Congres

overgenomen, Maartje Jansen de taken rondom de PPC, Shermin Amiri de taken rondom de thema-afdelingen en Wietske Veltman de taken rondom de Commissie Nieuw Leiderschap.

Congressen |

Congres 115 was het eerste fysieke congres in bijna 3 jaar. Op Congres 116 hebben wij gebruik gemaakt van een pilot om de besluitvorming soepeler te laten verlopen. Door een peiling konden leden zich vooraf uitspreken over de moties die op de congresvloer behandeld werden, en over welke moties in de week voor het congres gestemd kon worden. De betrokkenen hebben het werken met de pilot als fijn ervaren, omdat het recht doet aan het tijdig behandelen van alle ingediende moties, en ook tot kwalitatief betere discussies en besluitvorming leidt op het Congres. Tijdens de congressen in 2022 is het Huishoudelijk Reglement grondig herzien en zijn de statuten up-to-date gebracht.

Na twee jaar pandemie, konden in 2022 weer twee fysieke congressen plaatsvinden: Congres 115 in Den Bosch en Congres 116 in Rotterdam. Op deze congressen was veel ruimte voor discussie en besluitvorming aan de hand van politieke en organisatorische moties, alsook deelsessies op allerlei thema's.

Op Congres 115 bleek dat tijdsnood ontstond vanwege het grote aantal moties dat was geagendeerd en de behoefte om die uitvoerig te bespreken. Om meer ruimte te maken voor discussie en inhoudelijke behandeling, is in samenspraak met de Besluitvormingscommissie (BVC) besloten tot een pilot om een verdeling te maken tussen moties die fysiek worden behandeld op de congresdag en moties die digitaal worden behandeld in de aanloop naar het congres. Daarin is besloten dat alle organisatorische moties én alle moties die door het Landelijk Bestuur het preadvies 'ontraden' krijgen fysiek worden behandeld. Waar het gaat om de overige politieke moties, wordt op basis van een digitale peiling onder leden een verdeling gemaakt tussen fysieke en digitale behandeling. Door deze opzet is het gelukt om tijdens Congres 116 alle moties – ook de doorgeschoven moties van Congres 115 – te behandelen op basis van een goede discussie met de leden. Deze pilot zet het Landelijk Bestuur graag voort voor volgende congressen.

PPC/EP programma

De Permanente Programmacommissie (PPC) is in 2022 onder leiding van de nieuwe voorzitter, Fleur Gräper, en met een nieuwe secretaris aan de slag gegaan. De PPC werkt aan de permanente ontwikkeling van standpunten voor de partij en is in 2022 begonnen met het Europees verkiezingsprogramma voor de EP-verkiezingen van 2024. Daarnaast maakte de PPC een ronde langs verschillende gremia binnen de partij zoals afdelingen, regio's en thema-afdelingen.

Nieuw leiderschap

De commissie Nieuw Leiderschap is, naar aanleiding van een aangenomen congresmotie, in 2022 in gesprek gegaan over wat 'Nieuw Leiderschap' betekent voor ons als democraten. Om een visie hierop te formuleren is de commissie de vereniging ingegaan om te spreken met leden vanuit het hele land. Hierin werd gesproken over de waarden die voor ons verbonden zijn aan leiderschap, over de manier waarop we die kunnen integreren in onze vereniging en politiek en hoe wij als sociaal-liberalen vanuit die waarden handelen. Dit heeft geresulteerd in een visiedocument dat is gepresenteerd tijdens Congres 116. Deze presentatie betekent echter

niet dat onze visie op leiderschap daarmee af is. Het blijft een onderwerp waar we als partij de dialoog over aan moeten gaan en dat zullen we dan ook blijven doen.

https://d66.nl/wp-content/uploads/2022/11/D66_Commissie_NieuwLeiderschap_HR-1.pdf

Communicatie & Werving | Hester Duursema

Het jaar typeert zich door het bouwen aan een stevige basis voor de vereniging. Of dit nu op het gebied van de IT-infrastructuur is, beleid en keuzes onderbouwt met onderzoek en data, of op het gebied van de meer zachtere kant, een goede wisselwerking (top-down en bottom-up) en samenwerking met de verschillende gremia (zoals de regio's) binnen de vereniging. Niet alleen bouwen we aan die stevige basis, we dagen onszelf ook uit door te experimenteren met nieuwe vormen, plekken, juist ook om tegemoet te komen aan de diversiteit aan leden die we hebben.

Communicatie

Het afgelopen jaar heeft duidelijk gemaakt dat communicatie niet alleen een hele belangrijke pijler is voor media, maar voor de hele vereniging. Hier is altijd aandacht voor geweest, maar het is alleen nog maar belangrijker geworden. Juist met de grote thema's die spelen, de polycrises waar we in zitten, is het cruciaal dat we hierover snel en adequaat kunnen communiceren met de leden. Ook als het gaat over moeilijke kwesties, intern of extern, is het belangrijk dat we het goede gesprek met elkaar kunnen blijven voeren. Communicatie is niet alleen informeren (communicatie), maar ook het gezamenlijk betekenis geven (communicare).

Soms krijgen we de kritiek dat we te veel mailen, maar weet dat we toewerken naar communicatie op maat, waarbij je als lid kan aangeven welke onderwerpen je interesseren en via welk medium/media je het liefst op de hoogte gehouden wilt worden. Het afgelopen jaar is hieraan gewerkt. Het nieuwe mailsysteem, waarmee dit jaar gestart wordt, is gereed. We beginnen met de landelijke mailings, daarna willen we dit introduceren aan afdelingen. Ook het CRM-systeem moet interesses en voorkeuren goed kunnen verwerken.

Aandacht voor hoe leden en aspirant kiezers goed te bereiken heeft door verschillende oorzaken meer urgentie gekregen. Het is namelijk ook gebleken dat we mensen via sociale media minder goed bereiken. Groeiende kanalen -zoals TikTok- passen door hun privacybeleid en algoritme niet bij D66. Daarom zoeken we continu naar manieren om sympathisanten, kiezers en leden te kunnen bereiken.

Met ons ledenmagazine zoeken we naar manieren om artikelen meer aandacht te geven. Het is immers zonde dat leuke interviews alleen in de papiereditie verschijnen en niet online voor een grotere doelgroep. Een eerste stap is dat we aantal artikelen ook op de website plaatsen, dat doen we wel vaker, maar we denken dat een meer interactieve beleving (zoals bij digitale kranten) beter past bij het soort content dat de Democraat te bieden heeft. De papiereditie wordt zeer gewaardeerd, deze zal blijven bestaan. Maar we zoeken dus naar meer 'contactmomenten' met de Democraat.

Campagne

De landelijke aftrap voor regionale lijsttrekkers en campagneleiders was tijdens de Politieke Netwerkdag in september. Hierbij is gekozen om de regionale teams stap voor stap mee te nemen in de ontwikkeling van alle campagnestrategie en -materialen. Tijdens deze sessie zijn de potentiële thema's van de verkiezingen gedeeld. Twee van de drie onderwerpen speelden inderdaad een grote rol afgelopen campagne: stikstof en 'samen tegen polarisatie'.

Vanaf november is er om de week een 'Campagneteam Teams' call georganiseerd, later elke week. Een onlinesessie speciaal voor regionale lijsttrekkers en campagneteams om de vinger aan de pols te houden met de ontwikkelingen rondom de campagne, om bijgepraat te worden door gasten zoals Tjeerd de Groot, Jan Paternotte en campagneleider Hanneke van der Werf. Ook waren specialisten uit het team aanwezig om presentaties te geven over onderzoeken, de nieuwe website en online campagne. Bij elke sessie was er ruimte voor vragen of opmerkingen.

Na twee bijna volledig digitale campagnes hebben we gemerkt dat het 'fysiek zichtbaar zijn' op straat een uitdaging is. Ook uit de evaluatie van de GR-campagne is gebleken dat we er onvoldoende in geslaagd zijn om straatacties te organiseren. Daarom hebben we, waar campagneteams voorheen zelf moesten drukken, nieuw drukwerk (gratis) beschikbaar gesteld voor de 'In gesprek met'-acties. Daarnaast hebben we alle regio's voorzien van gratis campagnejassen en begeleiding om prominenten te laten aansluiten bij acties in het land. Dit resulteerde in de laatste weken in 400 verschillende acties. We zijn enorm blij met dit resultaat.

Omdat we gekozen hebben voor een coproductie-aanpak is er veel samengewerkt met de regio's. Niet alleen de inkoop voor media en samenwerking op het gebied van de campagneboodschap en -slogan, ook het maken van online uitingen en flyers is samengewerkt. Tijdens twee contentdagen zijn bijna alle regio's geholpen met hun campagnematerialen. En in de weken daarna is dit voor alle regio's gedaan. We hebben alle regionale teams voorzien van Adobe-software om te kunnen samenwerken met de landelijke specialisten. Alle flyers zijn handmatig door onze vormgevers opgemaakt en indien nodig aangepast naar wens van de regio. We hebben veel aandacht besteed aan het ontzorgen van onze regionale teams zodat deze meer tijd hebben om daadwerkelijk campagne te gaan voeren.

Events

Er zijn diverse evenementen georganiseerd door het team. Vanzelfsprekend zijn er twee congressen geweest. Maar ook een onthulling van de muurschildering met een uitspraak van Hans van Mierlo, samen met een trouwe ledendag. Vanaf september zijn er verschillende 'townhall events' georganiseerd met Sigrid Kaag en Rob Jetten en in mei van vorig jaar is er een extra ledenbijeenkomst georganiseerd in 's-Hertogenbosch. We streven ernaar om events door heel het land te organiseren. Zo heeft er een kandidatenpresentatie van de lijsttrekkers Eerste Kamer in Zwolle plaatsgevonden en was de campagneaftrap in Arnhem. Het congres in juni zou eigenlijk in Nieuwegein plaatsvinden, maar door een brand bij de evenementenlocatie moesten we noodgedwongen uitwijken naar De Doelen in Rotterdam. De uitslagenavond vond plaats in TivoliVredenburg te Utrecht.

Bij het congres zijn we begonnen met een pilot-betaalde lunch om de kwaliteit van het congres te kunnen blijven waarborgen binnen het beschikbare budget. Bij deze pilot vragen we een bijdrage voor de lunch aan leden die voor een gratis ticket kiezen. Daarnaast loopt nu een pilot-kinderopvang op congres 117. De voorbereiding is in volle gang.

Onderzoek

Er is gekozen om de inzet van onderzoek ter voorbereiding van onze campagnes te verstevigen. Er worden maandelijks diverse onderzoeken gedaan. Hiervoor werken we samen met vaste partners en gebruiken we een eigen panel. Dit resulteerde in veel inzichten die we hebben gebruikt voor de campagne en langetermijnstrategie. Regionale lijsttrekkers en campagneleiders zijn na bijna elk onderzoek uitgenodigd voor een presentatie. Deze sessies hebben we gebruikt om te informeren, maar ook om informatie op te halen. Omdat we ervan overtuigd zijn dat we de duiding van onderzoeksresultaten het beste samen kunnen doen, met de ervaring en stem uit de regio's.

Om de vereniging nog beter te kunnen voorzien van data is het Campagneplein opgeleverd. Met deze interactieve kaart kunnen leden inzoomen op hun gemeente of postcodegebied en tal van informatie verzamelen. Op dit moment is het team bezig om het Campagneplein te verbeteren zodat er meer relevante data te vinden is.

Werving

Op 1 januari 2023 hebben we het ledenaantal boven de 30 duizend weten te behouden. Een fijn signaal naar de vereniging. Toch kunnen we niet stil zitten. De afgelopen jaren is veel werk verzet om 'ledenjourneys' te kunnen realiseren. Naast het doel om een niet-lid, naar betalend-lid en actief-lid te begeleiden, is het doel is om zo veel mogelijk sympathisanten te registreren met een e-mailadres. Hierdoor worden we minder afhankelijk van big tech-bedrijven zoals Meta en Twitter. De infrastructuur voor de journey staat. We zetten in op een verdubbeling van het aantal sympathisanten. Op die manier zorgen we ervoor dat ook niet-leden een plek vinden waar ze meer te weten komen over D66. Dit zorgt voor betrokkenheid, stemmen en uiteindelijk nieuwe leden.

Digitaal & IT

Afgelopen jaar is het digitale team met IT samengevoegd met het campagne en communicatieteam. Hierdoor wordt er beter samengewerkt op tal van projecten. Het IT-landschap is op een aantal punten gedateerd en leden en besturen ondervinden last van storingen. Dit is uiteraard zeer vervelend. Er is hard gewerkt om alle problemen in kaart te brengen en om zo veel mogelijk storingen te verhelpen. We zijn er echter nog niet. Op basis van de onderzoeken van afgelopen jaar zullen we komend jaar een aantal IT-middelen herzien zoals het verouderde Plek-systeem. Hiervoor in de plaats komt 'D66 Cloud' waarmee we ook tegemoetkomen aan een veelgehoorde wens om bestanden te kunnen delen binnen de afdeling. Naast dit systeem worden er een aantal andere systemen onder de loep genomen. Hierbij letten we op gebruiksvriendelijkheid, betrouwbaarheid en veiligheid. Ook zoeken we continu naar waar het efficiënter en meer duurzaam kan door bijvoorbeeld systemen of processen te combineren.

Het jaar 2022 stond naast de voorbereidingen van de Provinciale Statenverkiezingen ook in het teken van het team. Er waren veel posities vacant en het IT is toegevoegd aan het team. Er zijn nieuwe mensen aangetrokken met veel ervaring binnen lokale en regionale

afdelingen, met een hart voor de vereniging. Bij het samenstellen van het nieuwe team is er gekozen om meer specialisten te werven op bepaalde werkterreinen zoals fondsenwerving, beheer websites, events, CRM, (leden)communicatie en video. Gedurende het jaar is de bezetting nooit 100% geweest. Werving van nieuwe collega's is lastig gebleken. Vanzelfsprekend bracht dit uitdagingen met zich mee en de nodige druk op het team. Ook omdat er veel kennisoverdracht moest plaatsvinden midden in campagnetijd. Toch kijken we terug op een jaar waarin veel opgeleverd is en veel doelen bereikt zijn.

Internationaal Secretaris | Maartje Jansen

De focus van het trainingswerk van D66 Internationaal blijft op Zuidoost-Europa en de MENA-regio (Midden-Oosten en Noord-Afrika). In kalenderjaar 2022 zijn er 27 projecten aan de randen van Europa georganiseerd.

Vanzelfsprekend staat de oorlog in Oekraïne hoog op de agenda. Samen met European Youth of Ukraine organiseerde D66 Internationaal het Young Women's Forum, met als thema 'Women at War'. Een groep van 22 vrouwen uit Europa en de MENA-regio kwamen samen in Amsterdam. De kennisuitwisseling tussen deelnemers en sprekers uit binnen- en buitenland maakte dit tot een geslaagde training. Daarnaast houdt D66 Internationaal goed contact met sociaal-liberale partnerorganisaties in landen die wegens de oorlog onder een vergrootglas liggen. Zo werden diverse projecten en uitwisselingen georganiseerd in Georgië, Armenië en Belarus.

Ook in Afrika is D66 Internationaal actief. Vrouwelijke politici uit het continent kwamen samen tijdens de Women Leadership Academy. In Marokko vonden twee projecten plaats. Samen met Liberal International organiseerde D66 Internationaal een training met 12 vrouwelijke politici. Lokale trainers en D66 trainers gaven hen adviezen om hun carrière verder te ontwikkelen. In samenwerking met de buitenlandstichtingen van het CDA en de VVD werd in Marokko een vervolg gehouden van de School of Democracy: een opleidingstraject voor Marokkaanse jongeren met politieke ambities.

Internationale bezoeken

In november 2022 organiseerde D66 Internationaal een werkbezoek aan Beirut, Libanon. De zes koppige delegatie bestaande uit Kamerleden, beleidsmedewerkers en het internationale bureau voerde gesprekken met verschillende maatschappelijke organisaties. Ook kwamen in 2022 verschillende zusterpartijen op bezoek in Den Haag, waaronder Centerpartiet uit Zweden, Momentum uit Hongarije, FDP uit Duitsland, Venstre uit Noorwegen en Nasa Stranka uit Bosnië. Tijdens deze uitwisselingen spraken zusterpartijen met Kamerleden, senatoren, campagne-experts, talentenscouts en de Mr. Hans van Mierlo Stichting.

Het internationale bureau van D66 onderhoudt het contact binnen de liberale netwerken. Zo was er een delegatie aanwezig bij the ALDE Council in Slowakije en het Liberal International Congres in Bulgarije. Bij deze bijeenkomsten werden meerdere D66 resoluties aangenomen. Organiseerde we sessies over intimidatie van vrouwelijke politici en hadden een actieve bijdrage in klimaatrechtvaardigheid- en mensenrechtencommissies.

Evenementen van D66 Internationaal

Als internationaal georiënteerde partij, zijn D66 leden enthousiast om mee te denken en te praten over internationale politiek. Om deze discussie te faciliteren organiseerde D66 Internationaal in 2022 the Night of the Middle-East. In een uitverkocht Jemenitisch restaurant luisterden leden naar theateroptredens, sprekers en zangers.

In 2022 werd ook de basis gelegd voor de nieuwe gespreksreeks 'Blik op de Wereld', tijdens welke D66 Internationaal haar licht schijnt op de politieke situatie in diverse landen – van het Verenigd Koninkrijk tot Moldavië en Iran. Om de maand zijn D66 leden welkom om met experts en elkaar in gesprek te gaan over de geopolitieke stand van zaken. Deze sessies kunnen zowel op het Landelijk Bureau als online worden bijgewoond.

Kiescollege niet-ingezetenen

Wat begon met een motie op het D66 congres werd op 18 oktober 2022 werkelijkheid. Het Wetsvoorstel Wet kiescollege niet-ingezetenen werd aangenomen in de Eerste Kamer. Deze wet maakt het mogelijk dat Nederlanders woonachtig in het buitenland invloed kunnen uitoefenen op de samenstelling van de Eerste Kamer. Als D66 maken we ons hier al jaren hard voor, en nu was het eindelijk zover. Door deze wet kunnen Nederlanders buiten Nederland éindelijk meebepalen hoe de samenstelling van de Eerste Kamer eruitziet. Onder leiding van D66 werd er een democratisch tekort opgeheven.

Er is in korte tijd een kandidatenlijst van 24 gepassioneerde kandidaten samengesteld. We hadden de langste en geografisch meest diverse kandidatenlijst, stuk voor stuk met zeer actieve mensen. Vervolgens heeft D66 Internationaal, samen met de kandidaten, een energieke en initiatiefrijke campagne gevoerd. 37000 Nederlanders in het buitenland hebben zich geregistreerd voor de campagne, D66 werd met 4 zetels in het Kiescollege de tweede partij.

Tot slot, D66 is een partij die over grenzen kijkt. Deze verantwoording toont aan dat D66 Internationaal afgelopen jaar op legio van internationale speelvelden actief is geweest.

Rob Meijer | Penningmeester

De afgelopen periode hebben wij als vereniging de mogelijkheid aangeboden gekregen te reageren op de concept-wet op de politieke partijen. Deze wet moet alle verschillende wetten die op dit moment nog van toepassing zijn op politieke partijen gaan vervangen, onder andere de wet op financiering van politieke partijen.

Onderdeel van de het wetsvoorstel bestaat uit het wegvallen van de tijdelijke "Jettengelden", wat een omvangrijke bezuiniging zou betekenen op politieke verenigingen. Ook worden eerder niet geormerkte middelen nu juist wel geormerkt voor de verschillende onderdelen van de vereniging en hierbij zijn de instellingen voor buitenlandse activiteiten niet meegenomen. Politieke verenigingen spelen een belangrijke rol in de samenleving, niet alleen in Nederland. Wij leiden op, ondersteunen bij het organiseren van verkiezingen. Deze rol staat door de bezuinigingen onder druk.

Beide zaken hebben wij kunnen agenderen bij de Minister gedurende het consultatietraject, daarnaast hebben wij meegeschreven aan een reactie op de wet die is ondertekend door nagenoeg iedere politieke partij die is vertegenwoordigd in de Tweede Kamer. Wij zijn op

beide punten voorzichtig hoopvol, maar houden in ons meerjarenplan rekening met een negatieve uitkomst voor beide.

Wij zijn blij om te zien dat de wet barrières opwerpt voor financiële inmenging in politiek, en dat er serieus wordt nagedacht door het Ministerie om ook een subsidie beschikbaar te stellen aan lokale politieke partijen en lokale afdelingen van landelijke partijen, en hierbij ook oog heeft voor de burgerraden op de Caribische eilanden.

Om de gezamenlijke reactie vanuit meerdere partijen mogelijk te maken, heb ik samen met de penningmeester van de ChristenUnie een overleg georganiseerd tussen de penningmeesters en vertegenwoordigers van de partijbureaus van alle politieke partijen. Dit was een erg productieve bijeenkomst die geleid heeft tot een gezamenlijke brief aan de minister. Inmiddels hebben we regelmatig overleg.

Dit jaar is ook de eerste maal dat wij op een nieuwe methode de ledenbijdrage toekennen aan de afdelingen. U heeft het vorige Congres ingestemd met deze methode mits een evaluatiecommissie zich zou buigen over de eerste verdeling, en vervolgens ook iedere drie jaar. Nu, op het moment dat de verantwoording aan het Congres wordt gedaan, zijn alle stukken van afdelingen binnen en is de verdeling volgens het model gemaakt. De evaluatiecommissie buigt zich nu over de gemaakte verdeling en beoordeelt of het beoogde resultaat wordt gehaald.

Zoals u wellicht zult hebben opgemerkt loopt mijn termijn voor penningmeester ten einde. Ik vond het een groot voorrecht door uw congres gekozen te worden en heb mijn rol met ongekend plezier vervuld. Iedereen die mij kent weet dat ik op een gegeven moment weer opduik en een volgende klus voor mijn rekening zal nemen. Dat stukje DNA heb ik overgenomen van een grote groep trouwe D66-ers die mij daarin voorgingen. Dank voor uw vertrouwen!